

АНОТАЦІЇ

Казарін В. П. Глобалізація і проблема зберегання мовної різноманітності сучасного миру.

В статті розглядаються проблеми зберегання та функціонування мов в умовах глобалізації.

Ключові слова: глобалізація, уніфікація мовного обліку світу, статус міжнародної мови, діалект.

Мендельска Йоланта. Барвистий спадок, одержаний північнокресовою фразематикою від східнослов'янських та балтійських мов.

Автор описує вплив східнослов'янських і литовських мов на фразематику периферійного польського культурного діалекту сучасної Литви, яка склалась у результаті багатомісячних мовних контактів.

Ключові слова: Мовні контакти, польська мова в Литві, фразематика

Яценко Т. А. Пересікання культурних концептів “Радість”, “Мета” та “Причина”. Стаття присвячена аналізу пересікання культурних концептів “Радість”, “Мета” та “Причина” на матеріалі функціонування прийменника *ради*.

Ключові слова: культурний концепт, мета, причина, концепт “Радість”, *ради*, “Словник” В.І. Даля, мовна картина світу.

Богданович Г. Ю., Вовк О. О., Сгорова Л. Г. Мови та етноси у полілінгвокультурній ситуації Криму.

Описано полілінгвокультурну ситуацію, що склалась на Кримському півострові.

Ключові слова: полілінгвокультурна ситуація, комунікація, етнос, мовна компетенція.

Маршалек Марек. Балтійський та східнослов'янський спадок у складі фразеологізмів культурного різновиду польського периферійного діалекту.

Автор описує вплив російських, білоруських і литовських мов на фразеологію польського культурного діалекту сучасної Литви.

Ключові слова: мовні контакти, польська мова в Литві, фразеологія.

Титаренко О. Я. Інтонаційне оформлення російського мовлення в мас-медіа. У статті описано сучасні тенденції інтонаційного оформлення російського мовлення в засобах масової інформації.

Ключові слова: інтонація, ЗМІ, розмовне мовлення, дикторське мовлення.

Ніколенко Н. І. Концепт “Україна” в сучасній пресі.

В статті розглядається поняття концепта та його складників. Дається опис концепта “Україна”, представленого в сучасній пресі.

Ключові слова: концепт, структура концепта, Україна, ЗМІ, преса.

Дікарева С. С. Віртуальні діалогі як нові дискурсивні практики.

У статті обговорюється специфіка діалогічного дискурсу у новій соціокультурній середовищі Інтернет, розглядається поняття когнітивного сценарія і дискурсивної практики, аналізуються віртуальні діалоги відвідувачів електронних бібліотек і онлайн-учбових центрів російського сектора Інтернету.

Ключові слова: діалогічний дискурс, когнітивний сценарій, віртуальна комунікація російський Інтернет, український Інтернет.

Щіпакина Н. В. Прислів'я як індикатор національно-культурного менталітету.

В роботі описуються результати соціолінгвістичного опитування, яке було проведене у Донецькому регіоні в 2002 році з метою визначення характеру національного менталітету

Ключові слова: менталітет, стереотипи поведінки.

Андросюк Н. В. Національна специфіка російських звертань у мовленнєвому етикеті.

Стаття присвячена опису специфіки звертань в російській мові в зіставленні з китайською, бенгальською та деякими іншими мовами, носії котрих навчаються у вузах України. Систематизація російських звертань та опис їх національної специфіки розглянуті в цілях викладання російської мови як іноземної.

Ключові слова: звертання, національна специфіка, мовленнєвий етикет, іноземний студент.

Йшмаз Буюккутлу. Лексичний фон російських і турецьких зоонімів.

Стаття присвячена дослідженню лексичного фону російських та турецьких зоонімів. Предметом дослідження є стійкі порівняльні звороти, які включають зооніми. Дослідження цієї теми пов'язано із загальними проблемами мовленнєвої картини світу. Сред стійких порівняльних зворотів, які включають зооніми, ми виділяємо еквіваленти, які мають аналоги в турецькій мові та безеквівалентні фразеологічні одиниці.

Ключові слова: лексичний фон, зооніми, стійкій порівняльний зворот, турецька мова.

Шевчук Марія. Символіка кольору в російській та французькій культурах.

Метою нашої статті було дослідження кольорової символіки у фразеологічних одиницях французької мови, частотності вживання фразеологізмів з компонентами, вказуючими на колір, та проблем перекладу сем кольору на російську мову. Колір — явище неоднозначне, його сприйняття західноєвропейською культурою відрізняється від його сприйняття слов'янами. Таким чином, ми вважаємо, що як раз екстралінгвістичний фактор є одним з найважливіших у перекладі, що підтверджує той факт, що треба перекладати не з мови на мову, а з культури на культуру.

Ключові слова: фразеологізми з найменуваннями кольорів, семантика, кольорова символіка, переклад ФО.

Титаренко О. Я. Взаємодія лексичної та граматичної аспектуальності в російському дієслові.

Стаття включає огляд публікацій останніх років з питань теорії виду дієслова та подається авторська концепція, обізначующа сутність видового протиставлення російських дієслів.

Ключові слова: аспектологія, дієслово, видова пара, фазовість, категорія вида.

Петрова Л. О. Семантична структура дієслова як система фреймів.

В статті розглядається можливість відображення внутрішньословної дериваційної парадигми російського дієслова як системи фреймів. Надається опис сценарію-схеми дієслова фізичної дії, виявляються перспективи типології фреймів.

Ключові слова: фрейм, сценарій-схема, семантика, дієслово фізичної дії, деривація.

Вовк Н. Н. Функціональні значення часу активних дієприкметників недоконаного виду минулого часу.

Стаття присвячена одній із складних проблем сучасної граматики — особливостям функціонування видо-часових форм дієслова в контексті. У роботі досліджені функціональні значення часу атрибутивних форм дієслова — активних дієприкметників недоконаного виду минулого часу.

Ключові слова: дієслово, дієприкметник, дієприкметник недоконаного виду минулого часу, вид, граматична категорія, функціонування, контекст.

Лантух Н. А. Семантичне поле “Межа”: структура і мовне вираження.

У статті розглядаються іменники з інтегральним значення “межа”. Подається функціонально-семантичний опис семем, які входять у субполе “межа”, визначається структура поданого поля, ієрархія сем, типова для одиниць поля. Особлива увага приділяється опису мікрополя “контур”.

Ключові слова: семантичне поле, сема, семема, семантема, функціонально-семантичний опис.

Петров О. В. Афіксальні деривати із включенням (на матеріалі іменника із суфіксом -к -а).

У статті досліджується семантична конденсація словосполучень різного типу ускладненої та неускладненої структури; вперше виділяються афіксальні деривати із включеним предикатним актантом.

Ключові слова: семантична конденсація, афіксальні деривати із включеним предикатним актантом, складне словосполучення, метонімія міжсловного типу.

Захарова Л. М. Лінгвістика чи екстралінгвістика? Теорії досліджування конотативного компоненту значення.

У статті розглядається історія дослідження конотації із моменту виникнення терміну та й до сьогодення часу. Особливої уваги надано описові теоретичних положень фразеологічної школи конотації В. Н. Телія.

Ключові слова: конотативний компонент, екстралінгвістика, фразеологічна школа.

Кочура Н. В. Концепт ДОЛЯ у «Глумачному словнику живої великоруської мови» В. І. Даля.

На матеріалі “Глумачного словника живої великоруської мови” В. І. Даля в статті розглядається складна структура концепта ДОЛЯ, розгалуженість його лексико-семантичного поля, а також, шляхом аналізу ілюстративного матеріалу до словникових статей, загальні уявлення про долю.

Ключові слова: концепт культури, доля, лексичне значення.

Суботіна О. А. Прикметники з суфіксом -оват(-еват-) як засіб градації ознаки.

У статті здійснена спроба диференціації ЛСВ багатозначних ад’єктивів на параметричні та аксіологічні. В цьому зв’язку аналізується валентність суфікса -оват(-еват-). Особлива увага приділяється поняттю норми. Значення, які виникають при відхиленнях від норми та градації ознаки, розглядаються як наслідок індивідуального використання мовних форм, з одного боку, та як складові мовної картини світу, з іншого.

Ключові слова: дериват, мотиватор, ад’єктив, норма, валентність, шкала.

Балашова І. Г., Новікова Т. Ю. Полікультурність Криму як основа організації краєзнавських учбових матеріалів.

Як викладати російську мову в полікультурному Криму, регіоні, який завжди знаходився на перехресті шляхів світових цивілізацій? У статті розглядається використання краєзнавських матеріалів на заняттях з російської мови з іноземцями для розвитку різноманітних видів річової діяльності. Аналізується підготовлений авторами учбовий посібник, включаючий разом зі спеціальними розробленими текстами адаптовані кримські легенди.

Ключові слова: російська мова як іноземна, Крим, краєзнавство.

Гурецька Барбара, Казьмерак Аліція, Матвійчіна Данута. **Міжкультурна комунікація і практика викладання російської мови в інституті іноземних мов Університету Марії К'юрі-Складовської в Любліні.**

Стаття присвячена питанням викладання РКІ в польських ВУЗах. У статті розглядаються питання вивчення іноземних мов студентів-нефілологів. Піднімаються також питання необхідності пошуків нових форм навчання іноземців російської мови, а також в культурологічному аспекті.

Ключові слова: діалог культур, міжкультурна комунікація, російська як іноземна.

Юркін Станіслав. **Лінгвокультурологічні аспекти використання конкордансів у навчальному процесі студентів.**

Стаття присвячена деяким аспектам використання сучасних інформаційних технологій в університетському навчальному процесі. Особлива увага приділяється аналізу тексту за допомогою елементарної бази даних для виявлення і опису концептуальних універсальї художнього світу автора.

В останні роки завдяки досягням галузі комп'ютерного програмного забезпечення найбільш поширеним методом філологічної науки стало укладання різних конкордансів з наступними аналітичними процедурами на їх базі. Робота з конкордансом і частотним словником того ж і нашого твору полегшує складання докладного опису образів і мотивів, що дає можливість для об'єктивного і всестороннього опису авторської поетики. Крім того, використання конкордансів у навчальній і науковій роботі студентів сприяє більш глибокому сприманню національної специфіки мови, яка вивчається як культурологічного феномену і допомагає осмислюванню мовної картини світу.

Взаємозв'язок вивчення мови і культури як основи формування здібності до міжкультурної комунікації відповідає одному із базових положень лінгводидактики.

Ключові слова: навчальний процес, сучасні інформаційні технології електронна база даних, інтернет, конкорданс, частотний словник, аналіз художнього тексту, авторський художній світ, лінгвокультурологія, лексичні маркери.

Максева С. Ф. **Про активізацію усного мовлення слухачів короткострокових курсів.**

У поданій статті розглядаються деякі фактори, необхідні для активізації навиків усного мовлення тих, хто навчається на короткострокових курсах, а також питання методики побудови уроку.

Ключові слова: активізація, мовленнєва діяльність, комунікативна потреба, рольові ігри, сюжетні малюнки.

Буляж Збігнев. **Характеристика навчального комплексу "Як справи?" Халини Гранатовської та Ірени Донецької.**

У статті подається загальна характеристика навчальних комплексів з російської мови "Як справи?"-1, "Як справи?"-2, підготовлених Халиною Гранатовською і Іреною Донецькою (м. Ополь, Польща) і призначених для тих, хто вивчається в польських школах різних типів, а також осіб, які бажають самостійно оволодіти російською мовою. Згадуються також підручник "Як справи?"-3, написаний Іреною Донецькою, яка є випускником Сімферопольського Держуніверситету (1982 р.) і кандидатом філологічних наук (1987 р.) У статті показано, чому про ці підручники прийнято говорити: "підручники нового покоління".

Ключові слова: підручник з російської мови "Як справи?", російська мова як іноземна.

Кушнарєва І. М. **Про систему вправ з графіки російської мови для іноземних студентів-нефілологів.**

В статті порушується питання актуальності системної подачі вправ під час навчання мові у відповідності до розуміння логіки курсу, який пропонується.

Ключові слова: система вправ, логіка навчального курсу.

Данель Лідія. До питання про тестування і інших формах перевірки знань (на базі власного досвіду).

Стаття присвячена питанням тестування та іншим формам перевірки знань (на базі власного опиту).

Ключові слова: тестування, перевірка знань, Польща.

Моленда Ханна. Проблеми вивчення питань історії в Академії фізичного виховання ім. Е. П'ясецького в Познані (факультет туризму і рекреації).

Стаття присвячена проблемам вивчення історії на факультетах фізичного виховання а також підготовки гидов-перекладачів.

Ключові слова: туризм, гид-перекладач, вивчення історії, факультет фізичного виховання.

Темненко Г. М. Діалог культур у поетичному тексті (до аналізу деяких особливостей поеми А.Ахматової "Реквієм").

У статті розглядається проблема присутності символу російської культури — Пушкіна у свідомості поета 20 сторіччя Ахматової, суперечності їх творчого діалогу у поемі "Реквієм".

Ключові слова: культура, символ, миф, цінності, традиція, Пушкін, Ахматова, "Реквієм".

Іванова Н. П. Риси романтичної та реалістичної поетики у картинах природи "Мандрівки до Арзруму" О. С.Пушкіна.

В статті розглядається поєднання рис романтичної та реалістичної поетики в пушкінських крайовидах "Мандрівки до Арзруму" та аналізуються причини цього поєднання.

Ключові слова: романтична поетика, реалістична поетика, документальність, експресивність, засіб контрасту.

Ничик Н. Н. Культурний компонент семантики художнього тексту М. Волошина (на матеріалі вірша "Дош").

Знання етимологічної основи мовних образів поезії М. Волошина, їх культурологічного змісту, не тільки допомагає певному прочитанню та сприйняттю образної системи художнього тексту, але й більш глибокому розумінню його змістового шару співіснування хвилинного руху життя та його історичної перспективи створює уявлення про вічність. Завдяки цьому твір М. Волошина і ширше і глибше його мистецьких завдань. Культурні асоціації збагачують семантику слова і художнього тексту "новими змістовними шарами," які, на думку Б. Ейхенбаума, надають слову особливі змістові відтінки.

Ключові слова: культурний компонент семантики художнього тексту, мовний образ, сенсова домінанта, етимологія мовного образу, культурні асоціації (слова тексту).

Соколова І. Г. Кіммерійські «сни» та «екстази» Максиміліана Волошина.

Стаття присвячена творчості одного з видатних майстрів культури початку ХХ століття Максиміліана Волошина. Аналізується його вірш «Священних країн вечірні екстази» (1907 р.) зі збірника «Іверні».

Ключові слова: структура тексту, семантика слова, зображальні і виразні засоби, символізм, реалізм у мистецтві.

Джюосва М. Г. Час, простір і пам'ять як умови для "полілога культур" на матеріалі віршу М. О. Волошина "Дом Поета".

В статті досліджуються особливості відбиття в поезії М. О. Волошина взаємодії різноманітних культур, які існували в різні часи на території Кіммерії, і просторово-часового фону, на якому вони існували; описані варіанти їх взаємодії.

Ключові слова: час, простір, полілог культур, етнокультурні межі, пам'ять.

Давіденко К. О. Кольоропозначення у циклах Максимиліана Волошина «Кіммерійські сутінки» і «Кіммерійська весна».

Стаття присвячена розгляду поняття «колір», а також реалізації кольоропозначень (зокрема кольору моря) у творчості М. Волошина.

Ключові слова: колір, образ, море.

Перепечкіна С. Є., Перепечкіна Л. А. Деякі проблеми перекладу текстів художньої літератури.

На початку поданої статті розкриваються мети та задачі перекладу текстів художньої літератури, перераховуються його основні проблеми. Далі названі найбільш поширені помилки, вказані їхні причини та деякі прийоми утворення оптимального перекладу. В статті наводяться численні приклади, що вони наочно пояснюють суть сказаного.

Ключові слова: переклад текстів художньої літератури, проблеми перекладу, типові помилки перекладу, "хибні друзі перекладача", безеквівалентна лексика, реалія, вільний переказ, буквальный переклад.

Мартынюк О. Б. Типологічні ознаки функціонування інформаційних повідомлень офіційного характеру в англійській мові.

У статті розглядається функціонування інформаційних повідомлень офіційного характеру в англійській мові. Зазначається, що усні тексти, що репрезентують клас інформаційних повідомлень, характеризуються певним обсягом, структурою, лінійними характеристиками, значним числом лексичних, граматичних, синтаксичних і просодичних особливостей. На їх функціонування одне з вирішальних значень надають екстралінгвістичні чинники, зокрема, ступінь офіційності ситуації, квантифікативний чинник (чисельність аудиторії), гендерні відмінності.

Ключові слова: інформаційні повідомлення, комунікативні типи висловлювання, функціональні особливості, міра офіційності ситуації, структура речень, екстралінгвістичні чинники, усні тексти, лексичний рівень, граматичний рівень, синтаксичні конструкції.

Колтухова І. М. Вивчення творчості Людмили Петрушевської на короткострокових курсах (із досвіду проведення спецсемінару).

Стаття присвячена вивченню творчості Людмили Петрушевської в іншомовній аудиторії. У ній подані матеріали семінару, який відбувався на мовних курсах у Німеччині.

Ключові слова: вибір та презентація навчального матеріалу, мовна компетенція, методи, прийоми та шляхи аналізу.

Мельник Ю. А. Лінгвокультурологічний аспект прецедентних висловлювань (на матеріалі сучасної публіцистики).

Статтю присвячено проблемам лінгвокультурологічного підходу до дослідження прецедентних висловлювань та опису специфіки їх функціонування в сучасному публіцистичному дискурсі.

Ключові слова: прецедентні тексти, прецедентні висловлювання, публіцистичний дискурс, лінгвокультурологія, типи трансформації прецедентних висловлювань.